

הלכות שבת סימן שיר

קכא

באר הגולה

ק סודי ק שם דשם
 רבנו עקיב ר שם בשם
 הרב רבי יעקב טקון
 ש טור בשם ספי"ק
 בשם טוב רבי
 אליעזר ת בשם הר"י
 א שם ב שבת חמ"ז
 כפרוש רש"י ג קל בו
 ד סודי פקד ב ד"י
 טוב בשם אבי העזרי
 ושכן ראה שששה כן
 הר"ם ורמ"ו רבי
 יואל ספי"ו ה ביצה
 ל"א ג"כ ד (מרדכי
 בפרק תבית והורמות
 תרי"ג סימן כה)
 ז שבת קמ"ו במענה

ולשבר, דככלים נמי שפך בנגן גמור וסתירה גמורה. ומטעם זה (לג) אסור להסיר הצירים, שקורים
 גונוני"ש, שאחורי התבות אם נאבד המפתח; ו'גש מתירים (לד) ב"ז. (כ) ושכירת פותחות (לה) של
 תבות, (לו) ש"ש מתיר ה'גש אוסר, א'גש להתיר (י) (לז) על-ידי אינו-יהודי: ח (לה) *בחולות (פרוש,
 מיני כלים) של תמרים וגרוגרות, (לט) אם הפסוי קשור בקבל. מתיר וסותר שרשרות החבל וחותך
 אפלו בספין, ו'אפלו גופן (י) של חולות, שקל זה כמו (מ) ששובר אגוזים או שקדים כדי לטל
 האכל שבהם: ט (מא) מתר להפקיע ולחתך (מב) קשרי השפוד שקושרים בטלה או בעוף הצלונים:
 י חותמות שבפרקע, כגון דלת של בור שקשור בו חבל, יכול להתירו, דלאו קשר של קמא הוא
 שקרי עומד להתיר, *אכל לא (ס) מפקיע וחותך (מג) משום סתירה; ו'נדקא קשעשו ל'קמא על-מנת
 (מד) שלא להסירו בשבת, אבל אם אינו עשוי לקיים (ט) קלל, מתר. ומטעם זה מתר להתיר דף
 שמימינו אותו לפני התנור ושורקין אותו בטיט, שאינו עשוי לקיים (וצען לעיל סימן רכ"ט): י"א ואסור (י) לתן

שערי השוכה

דלא שכיח, ובפרט קשה אפן, ע"ש; ובמח"כ הביא בשם תשובת ונ"ע אמת שקלוק
 עליו ואסר. ע"ש. נאכלע עבדא שארון הקרש היה גמור ולא יכלו לפתחו להוציא ס"ת,
 הורה להביא אינו-יהודי אמן אם יוכל לפתח כלי שכירת שים דבר, ואם האמן אומר
 דלא אני בלא שכירת שני הפתח, הורה להביא ס"ת מבהביע אחר לכבוד התקלה, ע"ש:
 ו'אסור לחתום הנרות של שענה ביו"ט
 וביו"ט שקמא נבוא לקרות ו'קמא רב"ן בסימן שם דהכלב ו'שפן דינו לשענה:]

באר הגולה

העלה בחבית בשבת: * חולות של תמרים וכו', וסותר שרשרות
 החבל. כן היא לשון השור, והוא פרוש על מה שאמר שם בגמרא
 'מפקיע, וכן פרוש רש"י שם. וענין בחדושי רבי עקבא אינר שפארא על
 זה בצריך ציון מהא דהביא הפגן-אברהם בסוף סימן שיו בשם הרמב"ם,
 דהפוחל חבלים ח"כ משום קולער הפותר ח"כ משום מתייר, דאף דהוא
 סותר בשלא על-מנת לבנות, יהיה על-כ"פ פנים אסור מדרבנן דהוא סותר
 קשר של קמא. והנה על פרוש רש"י והטור אין קשוא, דהם לא יסבחו
 בזה בהרמב"ם, אבל על הרמב"ם קשה, דלמה התירו כאן להפקיע?
 ו'לענין דעמי, דהרמב"ם יפרש מה שאמר בגמרא 'מפקיע' הינו דמנתק
 ו'קורע', ועל-פ"ן סתם, דלא עדיף מפה שהתירו להתר אפלו בקלי ו'אין שפך
 לאסר מהמת קורע גופא דהוא אסור מדרבנן אפלו בשלא על-מנת לתפר,
 דאין שפך שם זה אלא בקרעית הנגד דשפך בו קורע על-עצת להפריע,
 ו'לקחי גורי רבנן אפלו בשלא על-מנת לתפר, מה שאין כן בזה^[130], וכעין
 דאימא בשבת כ"א מבלאי מבקעי קנים ומסקמניס ס"י מרליקין ומקח ס"י
 מפקיעין, שפדשו שם שהיו קודעין, וכמו שפרש רש"י שם, אבל לסת'
 גדילת החבל אימא לך דאסור, דהוא בכלל מתיר קשר של קמא^[131]: * אכל
 לא מפקיע וחותך. עין רש"י צורבין ל"ה עמוד א דבפרק המקתחיל יבצ"י,
 דסבירא לה דגזרה ו'רבנן הוא ולא סותר משם, ולשיטת החוסמות שם אין

באר היטב

(ה) ושכירת. עין ט"ז: (י) ע"י א"י. ו'נשיל פ"ד דביצה ס"ט פתח דוקא
 בהפסד מרבה או נחפו הרבה לצרך מצוה, אבל בספין או במחט שרי לפתח,
 מ"א: (י) של חולות. אבל כלי גמור אסור, מ"א: (ס) מפקיע. פי' מתיר
 קליעו: (ט) קלל. ותביות קשים של מרקחת אסור להסיר החשוקים, שחרי
 עשויים לדבק שברים זה בזה, ויש להתיר ע"י אינו-יהודי, ובקשור חבלים אפלו ע"י ישראל מפר, בנח"ג, מ"א: (י) לתן. ואסור לחתום הנרות של שענה ביו"ט
 כדי להדביקם בפגורה דהוי מקרה, ובס' זכרונות אוסר לגע בשענה בשבת

משנה ברורה

(לג) אסור להסיר הצירים. דכשכירת פותחת דמא ויש בזה
 משום סתירה, וכן המתייר (לא) דלת הקלי על צורה יש בזה
 משום בנגן: (לד) ב"ז. סבירא להו דלא דמי לשכירת פותחת,
 (לז) וסתירה גרועה היא כיון שאין צריך לשפר טום דבר. ו'נע,
 (נג) דלכלי עלמא אסור לקפץ הצירים או מנעול במקמרים
 להכלי, דהוי תקון טנא, ו'עין בס"י א'דס שכתב ד'אפלו על-ידי
 אינו-יהודי אסור, דהוי מלאכה ד'אדוקתא: (לה) של תבות. והוא
 הדין שאר בלים: (לו) יש מתיר. סבירא לה דאין שפך שם
 סתירה קלל בכלים, וכמו שפארתי לעיל בקיעף א במשנה ברורה
 ד'יש ראשונים ששוכרין בן, ואף דהמחבר סתם מתחלה בקיעף
 זה גופא בשכירת פותחת לאסור, אפלו הכי הביא כאן דעת המש'
 מתירין, כדי לסמוך עליהן להקל על-כל-פנים על-ידי אינו-יהודי,
 וכמו שפסיס אחר-כך, וכדאימא בבית-יוסף: (לז) על-ידי אינו-
 יהודי. ויש שפכתו, דדוקא בהפסד מרבה, או שפחפו הרבה
 לצורך מצוה. וכל זה בשכירת הפותחת, אבל לפתח אותו בספין
 או במחט גדול שרי אפלו דלת של בית [אחרונים]:
 ח (לה) חולות. בלים עשויים מפפות תמרים קמין סלים,

ומכתיים כ'תוך תמרים ועים להתבשל: (לט) אם הפסוי וכו'. באמת כל האי דינא הינו הך ד'סעיף ו', ונקטה משום ס'פא,
 לא'שמעין דבנה אפלו גופן של חולות מתר לשבר, כמו שמפרש הטעם: (מ) ששובר אגוזים. ו'נדקא הני (לה) דלאו בלים
 גמורים הן, דאינם עשויים אלא ש'תבשלו התמרים בתוך^[132], אבל פלי גמיר, כבר סתם המחבר בריש סימן זה לאסור. ומתקצלת
 ש'תפריס בו פוח, מסתפק הפ'ר-מנדים אם דמי לחולות: ט (מא) מתר להפקיע וכו'. ד'פסיקת החוט מתר ב'דבר תלוש,
 כ'ל בסימן זה, דאין בו משום מלאכת מסתף, שאינו מקפיד על הפ'דה^[133]. כתבו הפוסקים: התקבץ עצים לתתיכות גדולות,
 (לה) אסורו הוא רק מדברי סופרים משום עבדא דחל, והמקבץ לתתיכות קטנות ח"כ משום טוחן, ואם מקפיד הוא על הפ'דה,
 ח"כ משום מסתף אפלו בתתיכות גדולות: (מב) קשרי השפוד וכו'. והוא הדין (לו) פרוח שקשורים או תפורים יחד בחוט,
 מתר להתיר או לתתף החוט: י (מג) משום סתירה. ד'בין שהיא מחבר לקרקע יש בו משום בנגן וסתירה: (מד) שלא להסיר
 בשבת. אלא במוצאי-שבת, אבל אם אין דעתו להסירו אף במוצאי-שבת, גם להתירו אסור, דהוי קצת קשר של קמא [פ"מ"ג

שער הציוד

(לב) ט"ז, וכן כתב בבית-יוסף: (לג) מ'גן-אברהם: (לד) מ'גן-אברהם. ונראה לי פשוט דאף ס"י בסעיד'רסן ח ש'מצוד לומר ד'דעת המקלחין בהסרת
 הציר, גם להשים הדלת של הקלי על הציר מפר, מכל מקום מודה ג'ס'ן דלקבץ הציר במקמרים אסור, דזהו בכלל ש'מא ותקע בחוק, דלכלי עלמא
 ח"כ חטאת בזה. כ'באר ב"י. ומה שפסיס מ'גן-אברהם אבל זה מ'קלקל הוא, ו'דעה לומר, דמ'לשון המחבר שכתב דהסיר הצירים שאחורי התבה
 יש מתירין, משמע דהסרת הציר נופא מן הקלי ג'ס'ן מפר, ועל זה כתב הטעם ד'קלקל הוא נ'מה שכתב מתחלה שאין צריך לשפר טום דבר,
 הינו בעצם הכלי, ולא כדעת איזה אחרונים שכתבו ד'מ'גן-אברהם פליג בזה על ס"י שמתיר ד'עה זו בשיטת צירים, דלענין דעמי פשוט ד'מ'גן-
 אברהם לא א'י בנה קלל, אלא מ'רי בקביעת הציר להפלי: (לז) מ'גן-אברהם: (לז) ו'רלין מי שאנסוהו אינו-יהודים לחתף עצים בשבת, מוטב
 ש'קבץ אותם לתתיכות גדולות ולא יגסר אותם, דעל ג'סירה ח"כ משום טוחן, דאימא בהרמב"ם ובכלת'משה, עין שם: (לו) ג'נר-שנאל בשם

הַלְכוֹת שֶׁבֶת סִימָן שִׁיר שְׁמוֹ

(מה) שְׁעוּה או שְׁמָן עַב בְּנֶקֶב הַסְּבִית לְסַתְמוֹ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא (מו) מְמַרְח (פרש הערף, סיכה משיחה טיחה מריחה) שִׁיעָה עֵינָן אֶתְד הוּא), "אָבֵל בְּשֶׁאֵר דְּבָרִים דְּלִית בֵּיה מְשׁוּם מְרוּחַ (הואיל ואין בהן יוצא אף) (כ"י) (מו) מְמַר. "וְיָאָם הִנֵּה הֵינָן יוֹצֵא דְרָךְ הַנֶּקֶב (י"ב) (מה) אָסוּר לְסַתְמוֹ, 'וְאֶפְלוּ לְתַן בּוּ שׁוּם בְּדָרְךְ הַעֲרָמָה (מט) לֹאמַר שְׁאִינוּ מְכֻנָּן אֶלָּא לְהַעֲנִיעוּ שָׁם; (נ) וְאִם הוּא (י"ג) תְּלַמִּיד חֶכֶם, מְמַר לוֹ לְהַעֲרִים בְּכַף: י"ב יִסְפִּין שֶׁהוּא תְּחוּב בְּכַתְלָא (נ"א) שֶׁל עֵץ מִבְּעוֹד יוֹם (נ"ב) אָסוּר לְהוֹצִיאוֹ בְּשֶׁבֶת, בֵּינָן שֶׁהוּא דְּבָר מַחְבֵּר, אָבֵל אִם הוּא תְּחוּב בְּסַפְסָל * וְכֵן בְּכָל דְּבָר תְּלוּשׁ מְמַר לְהוֹצִיאוֹ: הַגָּה * וְאִם דְּבָרָה וְשִׁלְפָה מִבְּעוֹד יוֹם, אֶפְלוּ בְּכַתְלָא (ג) שְׂרִי (כ"י):

ח שם קרב דאגרי
הרף והראש
ט בית יוסף סוכרי
י שריי כפול שיתת
יא שוכ לטון י שם
יב ליל בעברא דצורבא
יג טרפון רב דהא שמה
יד כ תרומת הילין סימן
טו
א שבת קביר מירא
זנדי יתון ב כפול
זשיי שב ג שם
ההוספת לשב וכו
ח קר'איש ותרין
י שאר פוקקים

שְׁמוֹ דְּבָרִים הָאֲסוּרִים מְשׁוּם אֶהֱל בְּשֶׁבֶת, וְכוּ י"ג סְעִיפִים:

א (א) אָסוּר לַעֲשׂוֹת אֶהֱל בְּשֶׁבֶת יוֹם־טוֹב אֶפְלוּ הוּא עֲרָא. (ב) יְוֹדְקָא גַּג, אָבֵל מַחְצוֹת (ג) מְמַר. * וְאִין מַחְצָה אֲסוּרָה יְאֵל־אֲבִיָּן נַעֲשִׂית (ד) לְהַתִּיר סִכָּה או לְהַתִּיר טִלְטוּל. הַגָּה אָבֵל מַחְצָה הַנַּעֲשִׂית

פֶּאָר הַיֵּטֵב

חשאת או בשמן דגורין אשו שְׁעוּה, אֶפְלוּ לְחַיִּח אָסוּר לְהַעֲרִים אֶפְלוּ בְּהַנְחָה בְּעֵלְמָא, מ"א. קַתַּב הַרְמְבִּיט: הַבּוּנָה ע"ג כְּלִים פְּטוּר, דְּמָה שְׁפָתָנוּ קְרָשִׁים עַל־גַּפֵי אֲדָנִים לֹא הוּי בְּנֵן בְּכִלִּים. דַּאֲדָנִים קְרָרַע הַס:

מַשְׁנֵה בְּרִירָה

וְחִירוּשֵׁי רַע"א]: **י"א (מה) שְׁעוּה או שְׁמָן עַב.** אֶפְלוּ־גַב דָּאִין מְרוּחַ בְּשִׁמְנוֹ³², אָסוּר, (לו) דְּגוֹרִינָן אֲשׁוּ שְׁעוּה, וְדוֹקָא שְׁמָן עַב, בֵּינָן דְּשִׁיף בּוּ קֶצֶת מְרוּחַ, אֲחִי לְאֶחָדָפִי. וְהִיא שְׁעוּה (ל) צְרִיף לֹאמַר דְּהִכִּינוּ לְחַשְׁמִישׁ מֵאֲחַמּוּל, דָּאִם לֹא־כֵן בְּלֹא הִכִּי אָסוּר מְשׁוּם מְקַצָּה, דְּלֹאָר כְּלֵי הוּא, וְכִשְׁהִכִּינוּ לְכַף מְמַר לְטִלְטוּל, וְלֹא גוֹרִינָן שְׁמָא יְדַבְּקוּ לְכַתְלָא או לְדָבָר אַחֵר, דְּאִף אִם יְדַבְּקוּ אִינוּ אֶלָּא מְדַבְּקֵן, שְׁמָא יִמְרַח בְּצֵת הַדְּבוק. שְׁמָן וְחֵלֶב (ט) דִּינוּ בְּשִׁעוּה³³: (מו) מְמַרְח³⁴, וְכֵן דְּהוּא מְשׁוּם חֲשֵׁשׁ מְרוּחַ, אָסוּר אֶפְלוּ אִם אִין מְכַנִּים הַשְׁמָן בְּתוֹךְ הַנֶּקֶב אֶלָּא בְּהַנְחָה בְּעֵלְמָא עַל־גַּבּוּ מִלְמַעְלָה, וְגַם אִין חֵלְוִק בְּנָה בֵּין תְּלַמִּיד־חֶכֶם לְעַם־הָאָרֶץ (אֲחֵרוּנִים):

(מז) מְמַר. הִנֵּנוּ אֶפְלוּ לְהַכְנִיסוּ תוֹף הַנֶּקֶב, דְּהוּאִיל וְאִין הֵינָן יוֹצֵא אֶפְלוּ בְּלֵי תַקּוּן, לֹא מְחִזֵי בְּמַתְקָן. (מ) וְהַאֲמִירוּנִים פְּתוּבוּ דְּהַעֲקָר

כְּרַעַת הַרְמְבִּיט שְׁחולק על נה וסבירא לה דאֶפְלוּ אִם אִין הֵינָן יוֹצֵא דְרָךְ שֶׁם גַּם־כֵּן אָסוּר לְתַן שׁוּם דְּבָר בְּתוֹף הַנֶּקֶב לְסַתְמוֹ, מְשׁוּם דְּהִי כַּעֲץ בּוּנָה, אֶלָּא דְּעַל־גַּב הַנֶּקֶב מִלְמַעְלָה, דְּלִית בֵּיה מְשׁוּם בְּנֵן, אִינוּ אָסוּר כִּי אִם בְּדָבָר שְׁמַחְמַרְח: (מה) אָסוּר לְסַתְמוֹ. (מ"א) מְדַבְּקֵן, מִפְּנֵי דְּמְחִזֵי בְּמַתְקָן. וְדוֹקָא בְּשִׁטְרוֹתָמוּ בְּדָבָר שְׁאִין דְּרָךְ לְסַתְמוֹ בּוּ, (מ"ב) כְּמוּ בְּצִרּוֹר קָטָן או בְּקִיסָם, אָבֵל מְמַר לְכֵלֵי צֵלְמָא לְסַתְמוֹ (מ"ג) כַּעֲץ (מ"ד) כְּגוֹן בְּכִרְוָא, כְּמוֹ שֶׁהוּא דְרָךְ תְּמִיד לְסַתְמוֹ בּוּ: (מ"ט) לֹאמַר שְׁאִינוּ מְכַנֵּן. בֵּינָן דְּבִאֲמַת (מ"ה) מְכַנֵּן הוּא לְסַתְמוֹ: (ג) וְאִם הוּא תְּלַמִּיד חֶכֶם, דְּכֵינָן שֶׁהוּא תְּלַמִּיד חֶכֶם, (מ"ו) אִין לְחַשׁ בּוּ שְׁאִם נְהִירָנוּ עַל־יְדֵי הַעֲרָמָה יְבוּא לְעַבְרָה עַל אָסוּר דְּרָבְנָן נַה אֶפְלוּ בְּלֵי הַעֲרָמָה. וְכַתֵּב הַסְּגוּן־אֲבָרְתָם, דְּאִף דְּקוּמָא לֵן דְּהֵאִידְנָא אִין לֵנוּ דִּין תְּלַמִּיד חֶכֶם, מְכַל מְקוּם לְעֵנָן נַה אִין לְהַתְמִיר, עֵץ שָׁם. (מ"ז) וְיֵשׁ שְׁחולקֵן עַל־י: **י"ב (נ"א) שֶׁל עֵץ.** נֶקֶט שֶׁל עֵץ, וְכַתְלָא שֶׁל לְבָנִים מְצוּי פְּמָה פְּצָמִים (מ"ח) שְׁאִין שׁוּרוּתֵיהֶם מְרַבְּקִים נַה לְוָה, וְאָז מְמַר לְהוֹצִיא אֶפְלוּ אִם לֹא הִנֵּה דְבָרָה וְשִׁלְפָה מִבְּעוֹד יוֹם: (נ"ב) אָסוּר לְהוֹצִיאוֹ. דְּעַל־יְדֵי הוֹצָאתוֹ, בֵּינָן שְׁהִנֵּה מִתְחַלְחֵה תְּקוּעַ קֶצֶת בְּחֹזֶק, אִי אֶפְשֵׁר שְׁלֹא יִתְרַחֵב הַסְּדָק שָׁם, וְנַעֲשִׂית נֶקֶב כְּל־שֶׁהוּא בְּכַתְלָא מַחְבֵּר יֵשׁ בּוּ מְשׁוּם קוּדֵם דְּהוּא תוֹלְדָה דְּבוּנָה, (מ"ט) וְאִף דָּאִין מְתַכְנֵן לְוָה, כְּמַעַט פְּסִיק רִישָׁא הוּא. וְעַן לְעִיל בְּסַעֲרֵי־קָטָן יֹא בְּמַשְׁנֵה בְּרִירָה מַה שְׁכַתְּבֵנוּ דַּעַת אֲחֵרוּנִים בּוּנָה: (ג"ג) שְׂרִי. לְהוֹצִיאָה, (ג) וְאִף לְחַזוֹר וְלְתַחֵב אוֹתוֹ בְּכַתְלָא, דְּכֵינָן דְּבָרָה נַעֲץ הַסְּכִין בְּכַתְלָא מִבְּעוֹד יוֹם וְהוֹצִיאוֹ וְחָזַר נַעֲצוּ, כְּכַר הַרְחֵב מְקוּם מוֹשְׁבֵנוּ וְחָזַר לֹא הִי פְּסִיק רִישָׁא, אָבֵל אִם לֹא קָזַר וְנַעֲצוּ מִבְּעוֹד יוֹם (ג"ד) נֶרְאָה דְּאָסוּר לְתַחֵב אוֹתוֹ בְּכַתְלָא, דְּעֵדָן לֹא נִתְרַחֵב בְּמָה שֶׁהוֹצִיאוֹ פְּעַם אַחַת מִן הַכְּתָלָא:

א (א) אָסוּר לַעֲשׂוֹת אֶהֱל וְכוּ. דְּהַעוֹשָׂה אֶהֱל קַבֵּע, כְּגוֹן שְׁפוּרַס מַחְצֵלַת או כְּדִינֵין וְכִיּוֹצֵא בְּנָה לְאֶהֱל וְעוֹשָׂה אוֹתָן שְׁיַתְּקִים, אִף דָּאִין נַה בְּנֵן מִמַּשׁ חֵיב מְשׁוּם בּוּנָה, דְּעַשִׂית אֶהֱל הוּא תוֹלְדָת בּוּנָה³⁵, וְהַסְּתוּרָה חֵיב מְשׁוּם סוּתָר, וְנָזַר עַל אֶהֱל עֲרָא מְשׁוּם אֶהֱל קַבֵּע³⁶, וְכֵן עַל סְתִירַת אֶהֱל עֲרָא מְשׁוּם סְתִירַת אֶהֱל קַבֵּע (רמב"ם). וְפָרְטֵי דִּיבֵי אֶהֱל קַבֵּע וְבָאֵר לְקַמְהָ: (ב) וְדוֹקָא גַּג, וְאִף בְּשִׁאֲן מַחְצוֹת בְּתַמִּין, כְּגוֹן (ג) לְפִרַס מַחְצֵלַת עַל אֲרַבְעָה קוּבְדִסִין (ד) דְּרָךְ עֲרָא לְהַגֵּן מִפְּנֵי הַסְּמָה וְהַגְּשָׁמִים³⁷: (ג) מְמַר. דְּעַקָר אֶהֱל הוּא הַגֵּן שְׁמֵאֲהִיל עַלִּיו, וְלֵבָן גְּזוּר בּוּ מְשׁוּם אֶהֱל קַבֵּע, מַה שְׁאִין בֵּן מַחְצוֹת עֲרָא לְחַזוֹר לֹא נִתְרַחֵב בְּאֶהֱל כְּלָל: (ד) לְהַתִּיר סִכָּה וְכוּ³⁸, כְּגוֹן

שְׁעַר הַצִּיּוּן

בְּכַלְתֵּי־שֶׁבֶת: (לו) גְּזוּרָא: (ל"ט) מְגוֹן־אֲבָרְתָם בְּסִימָן נַה וְסִימָן חֲקִיד: (מ"א) אֲחֵרוּנִים: (מ"ב) בִּיחַ וְאֶלֶּיָהּ הִבֵּה וְשִׁי"א: (מ"ג) גְּמָרָא שָׁם: (מ"ד) לְשׁוֹן הַרְמְבִּיט, וְמְשׁוּם דָּאִין דְּרָךְ לְסַתְמוֹ הַסְּבִית בְּקִיסָם: (מ"ה) בֵּית־יוֹסֵף: (מ"ו) תּוֹסַפְתֵּי־שֶׁבֶת, וְכַדְבְּרֵנוּ מְשַׁבֵּחַ מַה שְׁפָדַחַק הַפְּאָרְמִרְדִּי דְּאֶפְאֵי מְמַר בַּעֲזָ: (מ"ז) בֵּן מוֹכַח מִסְתַּמְבִּיט, וְכִבִּית־יוֹסֵף מְשַׁמַּע הַרְמְבִּיט מְטוּר אֶפְלוּ אִם פְּאָמַת אִינוּ כְּכּוֹן לְהַעֲנִיעוּ, וְלֹא יְדַעְתִּי מִנָּה לַה: (מ"ח) גְּמָרָא: (מ"ט) הוּבָא בְּאֶלֶּיָהּ וְכַה: (מ"י) בֵּן מוֹכַח בְּגְמָרָא בְּסַפְקָנָא דְּכִינֵי אִירְבֵי מְמַר אֶפְלוּ לֹא דְבָרָה וְשִׁלְפָה, וְעַן בְּכִבִּית־יוֹסֵף שְׁתַּעֲתִיק מִן הַסּוֹקִים הַשַּׁעִם כְּפִדוּשְׁנוּ: (מ"א) כֵּן כַּתֵּב בְּהַרְמוּת־הַדְּשָׁן: (כ) רִשִׁי בְּרַף נ עַמּוּר ב: (כ"א) דְּהֵלֵל הַסּוֹקִים הוֹכִיחוּ דְּבַר נַה מְשַׁמּוּאֵל, דְּכַדְבַּע וְשִׁלְפָה כְּכַר נִתְרַחֵב הַנֶּקֶב וְחָזַר לֹא הִי פְּסִיק רִישָׁא, וְשֵׁם בְּמִיכָאָל דְּשׁוּמְאֵל אִיתָא: דְּבָרָה וְשִׁלְפָה וְחָזַר דְּבָרָה, מְשַׁמַּע דְּבָרָה וְשִׁלְפָה לְחַזוֹר אָסוּר לְתַחֵב אוֹתוֹ בְּשֶׁבֶת, וְאִף דְּיֵשׁ לְחַזוֹת דְּנֶקֶט מְכִי לְרִבּוּתָא, דְּכַפְעֵם רֵאשׁוּנָה שְׂרַעָה אָסוּר אֶפְלוּ לְהוֹצִיאָה, וְלֹא אֲמִירָנָן דְּהַגְּמוּת מִמִּילָא עֲבִידֵן וּכְמוֹ דְּפִסִיק הַגְּמָרָא פְּאָמַת מְכִי לְאֶפְלוּ קִי"ג, אָבֵל לְעֵנָן הַרְחֵבַת הַגְּמָא אֶפְשֵׁר דְּכַפְעֵם אַחַת שְׁתַּחֲבָה וְהוֹצִיאָה דִּי לְכֵלֵי צֵלְמָא וְשִׁרֵי לְהַכְנִיסָה בְּשֶׁבֶת; מְפָרֵשׁ רִשִׁי דְּבַדּוּ הַפְּתַחֲחֵל סְלִיקוּסְתָא מְשַׁמַּע כְּמוֹ שְׁכַתְּבֵנוּ בְּכּוּסִים: (כ"ב) וְכֵן כַּתְּבוּ הַלְבוּשׁ וְשִׁי"א; וְאִף שְׁאִין מַחְצוֹת מְחִמֵי מְשׁוּם אֶהֱל בֵּין שְׁפוּרַס לְעִיל, וְכַמְבָּאֵר לְקַמְהָ בְּסַעֲרֵי ג בְּמַשְׁנֵה בְּרִירָה: (ג) דָּאִם

הַלְכוֹת שֵׁפֶת סִימָן שִׁיד שְׁמוֹ

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק מה]

אָף-עַל-גַּב דָּאֵין מְרוּם פְּשָׁמֶן⁽⁸²⁾ וכו', שֵׁפֶן וְחֶלֶב דֵּינֵי פְּשָׁמֶן⁽⁸³⁾.

שכיון שאינו מחברו לקרקע, אין זו אלא תולדה.

2) וליצור אהל עראי לצורך מושב בית הכסא [כגון להעמיד שתי אבנים ולהניח אבן על גבן]. כתב לעיל (סי' ש"ב ס"ק כו) שנחלקו אחרונים בדבר, שהמג"א (שם ס"ק י) אסר, והא"ר (שם ס"ק יז) והמאמר מרדכי (ס"ק יא) התירו בזה משום כבוד הבריות.

[משנ"ב ס"ק ב]

כְּגוֹן לְפָסֵס מִחֶצְלֵת עַל אֲבָבְעָה קוֹנְדִּיסוֹ דְּרַף עֲרָאִי לְהַגֵּן מִפְּנֵי הַחֶפֶה וְהַשְּׂמִים⁽⁸⁴⁾.

[משנ"ב ס"ק מו]

מְקַרְחָ⁽⁸⁴⁾.

3) אולם לאחוז את האהל בידו, כתב החו"א (או"ח סי' נב ס"ק ב) שמותר, ואפילו כשעשאו לצל. וכעין זה כתב התהלה לחדד (ס"ק ז), וביאר שמה שאוחז אדם בידו אינו נחשב כאהל כלל, והוסיף (שם ס"ק ט), שבוה יש ליישב את מנהג העולם לפרוס טלית בשעת קריאת 'חתן בראשית' בשמחת תורה, ולא חששו משום עשיית גג ומחיצות של אנשים, אף שהמעמיד גם את הגג וגם את המחיצות בשבת עובר על איסור עשיית אהל גם כשאינו עושה כן כדי להצל, כמבואר בשו"ע להלן (ס"ג). וראה מה שכתב התוס' ר"ד (שבת מג, ב), וראה מה שכתבנו על הביה"ל להלן (סי' ד"ה טפה).

ואהל שנעשה כדי להגן על דבר מסוים, והתבטל הצורך בכך, הכתפק הגרש"ז אויערבך (שש"כ פכ"ד הע' יז) אם מותר לסותרו, כיון שכבר אינו משמש להגן [וראה מה שכתבו להלן (ס"ק ד)] לגבי סתירת מחיצה המתרת. והוסיף, שאם נעשה האהל כדי להגן מהשמש, ותסתלקה השמש, אין זה נחשב כדבר שהתבטל, שהרי תשוב השמש למחרת.

[משנ"ב ס"ק ז]

לְהַתִּיר סֶפֶה נְכוּיָ⁽⁸⁴⁾.

4) ולהעביר מחיצה הנמצאת במקום אחר למקום אחר כדי שתתיר שם, צידד הגרש"ז אויערבך (שולחן שלמה ס"ק ג, וארחות שבת ח"א פ"ט הע' ס) שאסור. ואף אם ישאר טפח מן המחיצה במקומה הראשון, הסתפק הגרש"ז אויערבך (שש"כ פכ"ד הע' קכז) אם נחשב הדבר כהוספה על הטפח הפרוס, ומותר, או שאסור לעשות כן כיון שאין ניכר שמוסיף על הטפח הקיים, וראה הדבר כעשיית מחיצה חדשה במקום החדש.

ולענין סתירת מחיצה המתרת, דעת הגרש"ז אויערבך (שש"כ פכ"ד ס"ה הע' קלג, ובח"ג שם) שבעודה מתרת אסור לסותרה, אבל משעה שאינה נצרכת להתיר, מותר לסותרה. אכן, אם כוונתו בסתירתה כדי לבטל את דין המחיצה, כגון שסותר את המחיצה כדי לצרף אנשים למנין, הסתפק הגרש"ז אויערבך (שם) בדבר, ונשאר בצ"ע.

34) ופקקי אוזנים העשויים משעוה המיועדים למניעת רעשים בשעת השינה, שבשעת הכנסתם לאוזן ממרחים את צורתם כדי שיתאימו לצורת תעלת האוזן, כתב הגרש"ז אויערבך (שש"כ פ"ד הע' קכא) שאין בהכנסתם לאוזן משום איסור ממרח, מאידך, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני ח"ב פ"ז ס"ק ג) שבין שהמכניסם לאוזן יוצר בהם צורה כצורת תעלת האוזן וכך נשאר צורתם, יש בהכנסתם משום איסור בונה.

ולענין חשש ממרח בשימוש בסבון, ראה שו"ע לקמן (סי' שכו ס"י) ובמשנ"ב שם (ס"ק ל) ומה שכתבנו שם.

סִימָן שְׁמוֹ

דְּבָרִים הָאֲסוּרִים מִשּׁוֹם אֹהֶל פְּשֵׁפֶת

[משנ"ב ס"ק א]

דְּעֵשִׂית אֹהֶל הוּא תוֹלְדָת בּוֹנֵה⁽¹⁾ וכו', וְנָזְרָה עַל אֹהֶל עֲרָאִי מִשּׁוֹם אֹהֶל קַבְעָ⁽²⁾.

1) ומה שאין עשיית אהל נחשבת כאב של מלאכת בונה, ביאר הפני יהושע (סוכה טז, ב) שגדר אב מלאכת בונה הוא בניית דבר באופן קבוע כדי להתקיים ימים רבים, מה שאין כן עשיית אהל, שבנין עראי הוא, ואינו עשוי כדי להתקיים ימים רבים, ומ"מ נחשבת עשייתו כתולדת בונה, משום שכן היא דרך עשיית אהל. ובספר אבן האזול (פ"י מהל' שבת הי"ז) ביאר באופן אחר, שבאב המלאכה של בונה יש שני ענינים, האחד, חיבור חלקים זה לזה, והאחר, עשיית אהל על ידי חיבור זה, ולכן פריסת אהל בלא חיבור חלקים לשם כך [כגון פריסת סדן וכדו], שאין בה אלא חלק אחד של אב המלאכה, אינה נחשבת אלא כתולדה בלבד, ובספר קהלות יעקב (שבת סי' לז) ביאר, שגדר אב מלאכת בונה הוא בניית בנין המחובר לקרקע, מה שאין כן בפריסת אהל,

